

Cum s-a schimbat România în ultimul deceniu și ce spun expații din avocatura despre viața, oamenii și experiențele de aici | Bryan Jardine (Managing Partner - Wolf Theiss București): Românii sunt oameni calzi și prietenoși, vorbesc fluent limba engleza și se bucura de timpul petrecut cu prietenii și familia. Aș recomanda strainilor care traiesc aici să meargă prin țară și să se bucure de toată frumusețea pe care România o are de oferit. Faptul că, în fiecare dimineață, un nou proiect interesant poate apărea pe ecranul computerului meu, este ceea ce mă motivează cu adevărat în fiecare zi

Bryan Jardine, Managing Partner Wolf Theiss București, cunoaște foarte bine modul în care România a evoluat în perioada de după caderea regimului comunist. Avocatul a avut primul contact profesional cu țara noastră în august 1996, atunci când, pentru un an, a venit la București în calitate de reprezentant al proiectului C.A. CELLI (American Bar Association/Central & Eastern European Law Initiative - Asociația Baroului American/Inițiativa de Drept din Europa Centrală și de Est) finanțat de USAID (United States Agency for International Development - Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională). După finalizarea acestui proiect, Bryan a revenit la practica sa în Los Angeles, dar o ofertă primită, la finalul anului 1997, din partea unei firme de avocatura din Washington DC (Arent Fox) avea să-l readucă în scurt timp pe plaurile mioritice. „Astfel, m-am întors la București în august 1998 pentru a deschide biroul Arent Fox și de atunci am rămas aici. O parte din timp am lucrat și la Budapesta, între 2002 și 2005, înainte de a mă alătura echipei Wolf Theiss, în septembrie 2005, atunci când am deschis și am început să coordonez biroul de aici”, povestește liderul Wolf Theiss București într-un interviu acordat ^{Biz}Lawyer.

De aproape 25 de ani, România este acasă pentru **Bryan Jardine**, iar lucrurile par că nu se vor schimba curând având în vedere că familia avocatului trăiește de foarte mult timp în țara noastră, iar cei doi copii ai săi, care au împlinit 14 și respectiv 9 ani în iunie, au dubla cetățenie (română și americană). „Eu am atât cetățenie americană, cât și britanică, soția mea este americană, iar copiii mei au dubla cetățenie. Așa că, deocamdată, nu avem planuri imediate de a părăsi România. Deși ne este dor de prietenii și familia din SUA, considerăm că, în multe privințe, calitatea vieții în România este mai bună decât cea pe care am avea-o în SUA. Românii (și europenii, în general) pun mai mult accent pe timpul petrecut în familie, pe activitățile în aer liber și se distrează, în timp ce americanii au tendința de a fi mai concentrați și mai dedicați muncii, cu mai puține vacanțe și timp liber”, punctează avocatul.

De altfel, el este de părere că, de când s-a mutat în țara noastră, opțiunile și calitatea vieții, în general, s-au îmbunătățit semnificativ în România. „Acum există restaurante excelente, sunt numeroase alternative de divertisment, shopping, cazare, destinații de călătorie etc. Și, ca întotdeauna, dacă doriți să ieșiți din oraș, aveți atât de multe destinații diverse din punct de vedere cultural la o distanță de două ore cu avionul de București”, argumentează **Managing Partnerul Wolf Theiss București**.

Expatul vorbește cu multă căldură despre țara care l-a adoptat. El arată faptul că, spre deosebire de alte state din regiune, românii sunt oameni calzi și prietenoși, vorbesc fluent limba engleza. „De asemenea, limba română nu este atât de dificilă, mai ales dacă vorbești o altă limbă de origine latină, cum ar fi franceza, italiana, spaniola sau portugheza – și sunt mândru să spun că acum vorbesc foarte bine limba română. Românii le place să se distreze; au o mentalitate mai latină decât alte popoare din regiune și se bucura de timpul petrecut cu prietenii și familia. Și, dacă mergeți la o nunta românească, fiți pregătiți pentru un eveniment care durează toată noaptea (și dimineața)!

Bucurați-va de timpul petrecut aici, nu lăsați niciodată să alunecați în rutina. Chiar dacă mergem în fiecare zi la locul de muncă, apreciați faptul că trăiți într-un loc unic și special, iar atunci când vă simțiți descurajați sau nostalgici după țara natală, gândiți-vă la experiențele de viață pe care le aveți cunoscând o cultură diferită, cum ar fi România, versus cei care au o viață cotidiană, obișnuită/se întorc acasă. Prietenii pe care și-i faci și locurile pe care le vezi - aceste amintiri și experiențe nu pot fi înlocuite”, mai spune **Bryan Jardine**, interviul acordat ^{Biz} **Lawyer**.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Creștere pe toate planurile

Analizând ultimul deceniu, se poate observa că România a făcut pași importanți. Criza economică mondială din 2008-2009 a afectat în mod evident multe state, iar țara noastră nu a făcut excepție. Cu toate acestea, avocatul subliniază că a observat o redresare semnificativă pentru România în raport cu diferiți indicatori macroeconomici de performanță. „Se pare că doar criza Covid și acum războiul din Ucraina au atenuat, într-o oarecare măsură, creșterea semnificativă pe care România a înregistrat-o din 2012 încolo”, nuanțează **Bryan Jardine**.

Trendul acesta a fost urmat și de piața juridică de la noi, care a devenit din ce în ce mai sofisticată. „Lucrez aici de aproape 25 de ani (din 1998) și cred că ultimii zece ani au fost cei mai productivi din punct de vedere al calității și complexității dosarelor juridice în care am fost implicat”, susține expatul.

În ultimii zece ani, echipa **Wolf Theiss** a fost implicată în tranzacții din ce în ce mai complexe, atât în practica de *Corporate / M&A*, cât și *Energie & Infrastructura* și *Banking & Finance* (în special în zona de DCM – debt capital markets; împrumuturi de pe piețe de capital). Deoarece nivelul și tipul tranzacțiilor din România au fost din ce în ce mai sofisticate și mai complexe, firma de avocatură a trebuit să răspundă în aceeași notă - oferind servicii juridice pe măsura cerințelor clienților săi.

„Suntem mândri că, din punct de vedere istoric, Bucureștiul a fost unul dintre cele mai mari și mai profitabile birouri (pe lângă biroul central din Viena) din cadrul rețelei **Wolf Theiss**. Recent, în 2020, 2021 și în prima jumătate a anului 2022, am fost martorii unei creșteri solide și a unor performanțe excepționale ale biroului din România, în ceea ce privește o serie de indicatori cheie de performanță ai firmelor de avocatură, printre care numărul de angajați, veniturile totale, veniturile per avocat, utilizarea și ratele orare efective”, menționează **Bryan Jardine**.

Pe piața locală, **Wolf Theiss** este recunoscută ca o firmă de avocatură care oferă servicii de calitate, dar are și

avantajul unei rețele regionale puternice. Acest lucru le permite avocaților din echipa sa se folosească de resursele și contactele lor din întreaga regiune CEE/SEE. „În plus, deoarece suntem o firmă cu prezență regională, suntem de obicei avocații la care apelează marile firme internaționale de avocatură care fac tranzacții în România și în regiune, firme care nu au filiale în țările din CEE/SEE”, completează liderul Wolf Theiss București.

Opiniile unor profesioniști care ocupă poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmărește teme dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

România a reprezentat o mare provocare

După experiența trăită până acum pe plaiurile mioritice, pentru **Bryan Jardine** este dificil să identifice o singură provocare profesională. El crede că, în general, a fost o provocare pentru un practician american, provenind dintr-un sistem de drept comun cu precedente juridice definite, să intre pe o piață precum cea din România anului 1998, când, din multe puncte de vedere, țara era încă în tranziție de la o economie centralizată la o economie de piață capitalista.

„Multe dintre „regulile jocului” (legi, reglementări, norme etc.) pur și simplu lipseau sau erau insuficiente pentru tipul de investiții din ce în ce mai sofisticate care intrau pe piață. În acest sens, cred că unul dintre cele mai mari avantaje ale aderării României la Uniunea Europeană, în 2007, a fost acela de a aduce cu sine un cadru legislativ organizat, cuprinzător și coerent, care a fost transpus la nivel local. Acest lucru a oferit investitorilor un confort mai mare în ceea ce privește condițiile de concurență echitabile. În ceea ce privește cel mai de succes proiect, acesta este unul organizațional, intern, mai important decât orice proiect al unui client extern. Mai exact, este vorba despre stabilizarea și creșterea biroului **Wolf Theiss** după criza cu care ne-am confruntat cu toții în 2008-2009, având ca rezultat o prezență mai puternică și mai dinamică pe piața locală. Aceasta include oferirea de servicii în domenii mai inovatoare și emergente, cum ar fi energia regenerabilă, conformitatea corporativă și tehnologia & protecția datelor”, explică avocatul.

Bryan Jardine continuă să fie activ în arii de drept și industrii diferite. Cu toate acestea, în ultimii 12 ani, practica lui s-a concentrat din ce în ce mai mult pe sectorul energiei convenționale și regenerabile (RES) și pe infrastructura asociată. „Acest lucru a început în România după adoptarea Legii 220 în 2009 și ulterior, printr-o legislație de încurajare a investițiilor în acest domeniu, care a dus la o explozie de proiecte de energie regenerabilă pe această piață și, de fapt, în întreaga regiune. Mai recent (începând cu 2020), am asistat la o revenire a interesului pentru proiecte și investiții în domeniul energiilor regenerabile - catalizatorii fiind: (i) tehnologiile moderne, evitându-se astfel nevoia de subvenții guvernamentale (nepopulare în rândul consumatorilor); (ii) obiectivele îmbunătățite și ambițioase pentru 2030 stabilite de către Pactul Verde European (European Green Deal); și (iii) o atenție sporită acordată aspectelor legate de securitatea energetică, pe măsura ce țările din regiunea noastră încearcă să diminueze vulnerabilitatea și dependența față de importurile de petrol și gaze din Rusia. Practica mea este foarte complexă. Lucrez la diferite tipuri de dosare și tranzacții, în industrii diverse și, de asemenea, mă ocup de litigii pentru clienți. Nu este niciodată plictisitor și, așa cum le spun prietenilor mei avocați din SUA, ce îmi place la faptul că sunt avocat internațional care lucrează pe piețele emergente din CEE/SEE este că îți se cere să fii mai mult un avocat generalist – acoperind mai multe domenii ale dreptului și afacerilor. În schimb, avocații din SUA sau din alte jurisdicții mai dezvoltate tind să fie foarte specializați în anumite domenii de drept și nu lucrează niciodată în afara

acestei "zone de confort". Faptul ca în fiecare dimineața îmi deschid e-mailurile și un nou proiect interesant sau o noua provocare poate apărea pe ecranul computerului meu este ceea ce ma motivează cu adevărat în fiecare zi. Acesta este și motivul pentru care, după 25 de ani de activitate pe aceste piețe, munca mea încă ma stimulează și ma energizează", detaliază liderul **Wolf Theiss București**.

Având în vedere ca o mare parte din practica sa juridică se concentrează pe sursele de energie regenerabilă, segmentul ESG (*Environmental, Social and Governance* - Mediu, Responsabilitate Socială și Guvernanță) se regăsește foarte mult în proiectele pe care le lucrează.

De altfel, avocatul atrage atenția ca, în viitor, companiile și investitorii vor trebui să ia în considerare factorii ESG esențiali și nu doar profiturile finale pentru acționari. „Această preocupare colectivă, societară, asupra ESG ar trebui să îmbunătățească nu doar viitorul mediu de afaceri, dar și viitorul în care vom trăi - cu energie curată și regenerabilă, cu produse provenite din țări care respectă standarde stricte de muncă și etice, cu firme care fac afaceri în mod transparent și cu guverne necorupte”, arată interlocutorul ^{Biz}**Lawyer**.

Intra pe platforma [Dispute.Resolution.Center](#)

[INTERVIU | Media tarifelor orare pentru firmele românești se situează între 100 și 250 de euro/oră](#)
[Avocații foarte renumiți în domeniu pot ajunge să perceapă și o rată de 1.000 euro/oră](#)

Succesul se bazează pe disciplină

Atunci când analizezi parcursul de succes al unui profesionist, indiferent de domeniul în care activează, constă în faptul că disciplina este cea care îi domină activitatea. Iar **Bryan Jardine** nu pare să facă excepție de la această „regulă”.

Avocatul povestește că, de obicei, se trezește devreme și se antrenează în sala de sport pe care și-a instalat-o acasă la începutul pandemiei. Din punctul său de vedere, o astfel de abordare este mult mai eficientă decât să meargă la o sală de fitness. „Apoi la micul dejun beau o cafea și un iaurt cu miere de la ferma noastră și o conduc pe fiica mea la școală din apropierea casei. În unele zile, lucrez de acasă, unde mi-am amenajat un birou complet echipat, încă de la începutul crizei Covid, dar în cele mai multe zile merg la birou, șoferul vine să mă ia pe la 8:45. În funcție de trafic, ajung la birou până în ora 9:30 și, cu cafeaua în mână, de obicei verific e-mailurile dimineața. Apoi încep să lucrez pentru clienți - redactarea sau revizuirea documentelor, convorbiri sau întâlniri cu clienții, întâlniri interne pe probleme legate de dosarele clienților etc. De asemenea, petrec mult timp și pentru rezolvarea unor chestiuni interne, organizaționale, în zona de comunicare (de exemplu, răspunzând la acest interviu!), financiară, interviuri de recrutare și alte chestiuni legate de HR, precum și alte responsabilități care îmi revin în calitate de *Managing Partner* al biroului din București (de exemplu, rapoarte periodice către biroul central de la Viena). De asemenea, sunt unul dintre cei trei parteneri din consiliul consultativ regional al firmei (care raportează direct consiliului nostru de administrație) și coordonator al practicii regionale de Proiecte, Energie & Infrastructură din cadrul firmei noastre. De asemenea, particip în mod constant la întâlniri și conferințe telefonice periodice ale practicilor de Corporate M&A, Real Estate și Data Protection. Weekend-urile le petrec, de obicei, cu prietenii și familia la micile noastre cabane amplasate în inima regiunii viticole Dealu Mare: *Jardine Hills* (www.jardinehills.ro). Ne place în mod special să mergem acolo în timpul primăverii, verii și toamnei, când ne putem bucura și de piscine și de zonele învecinate pentru drumeții și ciclism. Deși Bucureștiul are multe de oferit pentru petrecerea timpului liber,

aș recomanda strainilor care traiesc aici sa mearga prin țara și sa se bucure de toata frumusețea pe care România o are de oferit – de la regiunile viticole, la Delta Dunarii, Transilvania, Maramures, Bucovina, litoralul Marii Negre – sunt multe de vazut și de facut aici!”, mai spune coordonatorul biroului din București al firmei **Wolf Theiss**.

Bryan Jardine a vazut pe parcursul anilor petrecuți la noi în țara modul în care România a evoluat. Avocatul subliniaza faptul ca, pe vremuri, câinii vagabonzi, traficul și mizeria din București au fost deranjante. Dar acum, haitele de câini vagabonzi care cutreierau strazile și cartierele din București au disparut în mare parte (deși este încă o problema în mediul rural), iar parcurile și spatiile comune au fost curățate și înverzite considerabil. „Traseul meu de dimineața, cu masina pe DN1, pe Bulevardul Kiseleff spre Piața Victoriei, este foarte placut (mai ales primavara și vara, când toți trandafirii sunt în floare). Traficul ramâne o problema, dar cel puțin acum sunt autobuze și mașini electrice, care au înlocuit treptat autobuzele diesel vechi și zgomotoase și masinile Dacia 1310 care erau o sursa de gaze de eșapament și poluare fonica”, precizeaza expatul.

Ca cetățean strain care trăiește în România, se simte în siguranța la noi în țara, având în vedere ca infracțiunile violente (de genul celor din SUA) de obicei nu sunt prezente aici. „Armele de foc sunt strict reglementate. Va puteți simți în siguranța când va lasați copiii sa se joace în apropierea casei. Este o societate sigura pentru creșterea unei familii. În ceea ce privește autoritațile de stat, încă resimtim o lipsa de transparența și responsabilitate în anumite domenii (în special legat de birocrație), ceea ce este frustrant. Dar sper ca acest aspect, care s-a îmbunătățit semnificativ în ultimii zece ani, va continua în aceeași tendința, mai ales ca multe servicii - cum ar fi plata impozitelor - pot fi gestionate acum online în loc sa aștepti la cozi lungi cu „originalul semnat cu cerneala albastra” și documente ștampilate (ca în trecut)”, completeaza liderul **Wolf Theiss București**.

În cei 25 de ani petrecuți în țara noastra, **Bryan Jardine** și-a construit alaturi de familia sa o viața frumoasa în România. „Eu și soția mea avem mulți prieteni români, nașii copiilor noștri, finii nostri etc. Suntem prieteni cu alți straini care locuiesc aici, dar și cu români. Și pentru ca avem propria noastra casa la țara, adesea ne reunim în grupuri mari acolo pentru evenimente speciale precum zile de naștere, botezuri, Paște, 4 iulie, culesul strugurilor etc.”, amintește avocatul.

Pentru strainii care vin sa profeseze și sa traiasca în România, **Bryan Jardine** are cinci sfaturi foarte importante: „Nu va lasati descurajati din cauza lucrurilor cu care nu sunteti obișnuiti, adaptati-va! Învațați limba româna! Interacționați cu românii și împrieteniți-va cu ei – și, astfel (cel puțin în mediul rural), punctul 2 de mai sus este important. Chiar daca mulți români (mai ales cei tineri) vorbesc bine limba engleza, daca învatati limba româna, veti cunoaște cu adevarat oamenii și cultura și ei vor aprecia aceste eforturi! Vizitați țara, calatoriți, ieșiți din București și experimentați toata frumusețea, istoria și cultura României! Bucurați-va de mâncarea și bautura româneasca! Sarmale, mamaliga, ardei umpluti, mici, tuica, palinca, visinata, papanasi, mangelita, cârnati de Plescoi, cascaval... și lista poate continua. Și cel mai bun mod de a te bucura de toate acestea este alaturi de prieteni români, vorbind românește, ascultând muzica tradiționala româneasca!”.

[Intra pe LadyLawyer.ro și afla mai multe despre activitatea, preocuparile și proiectele doamnelor avocat din cele mai importante firme de pe piața locala](#)